

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับการพัฒนาไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยนี้เนื่องจากประชากรของประเทศเพิ่มขึ้น พื้นที่ทำการเกษตรลดน้อยลงและในขณะที่เดียวกันความต้องการอาหารโปรตีนก็เพิ่มขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าอาณาภาคใต้ของประเทศจะได้รับทรัพยากรจากทะเลเป็นจำนวนมาก แต่แนวโน้มในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในภูมิภาคแถบนี้ก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ ปัจจัยที่สำคัญในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนอกจากคุณภาพน้ำที่เหมาะสมแล้วยังต้องคำนึงถึงอาหารที่ให้แก่สัตว์น้ำซึ่ง จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหลายอย่างเช่น คุณค่าทางโภชนาการของอาหาร วัสดุที่นำมาใช้จัดการทำอาหาร ความสะดวกในการจัดหา วัสดุดังกล่าวและที่สำคัญคือวัสดุที่จะนำมาใช้ต้องมีราคาถูก เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้

ปลาป่นและกากถั่วเหลือง เป็นแหล่งโปรตีนในอาหารปลาที่นิยมใช้กันมาก เพราะหาได้ง่าย แต่ราคาค่อนข้างสูงคือราคากิโลกรัมละ 12 และ 8 บาทตามลำดับ ทำให้อาหารที่ใช้วัสดุดังกล่าวเป็นส่วนประกอบมีต้นทุนการผลิตสูงตามไปด้วย

ปลาเบ็ดเป็นแหล่งโปรตีนราคาถูกและหาได้ง่ายโดยเฉพาะในแถบจังหวัดชายทะเล ปลาเบ็ดราคากิโลกรัมละ 1.50-2.00 บาท ปลาเบ็ดที่ได้มาหากนำมาทำอาหารทันทีจะมีปัญหาเรื่องการเน่าเสียและทำให้คุณภาพของเนื้อปลาดำลง ดังนั้นจึงได้มีการคิดค้นหาวิธีเก็บรักษาปลาเบ็ดให้มีคุณภาพใกล้เคียงกับสภาพเดิมและเหมาะที่จะนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ได้ด้วย

ปลาหมักเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอย่างหนึ่งที่ใช้ปลาเบ็ดและเศษสัตว์น้ำที่เหลือจากการผลิตอาหารหรือแปรรูปเพื่อการบริโภค ปลาหมักมีลักษณะและคุณค่าทางโภชนาการใกล้เคียงปลาป่น แต่ต่างกันที่กรรมวิธีในการผลิตเท่านั้น ปลาหมักเปียกหรือแห้งสามารถนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ได้เช่นเดียวกับปลาป่นเช่น เลี้ยงโค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ และปลาเป็นต้น การผลิตปลาหมักนอกจากจะลดต้นทุนอาหารที่ใช้เลี้ยงแล้วยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาเรื่องความไม่

แน่นอนของวัตถุดิบที่ใช้และสามารถผลิตขึ้นได้ภายในครอบครัวของเกษตรกรเองจากปลาเปิดหรือเศษวัสดุเหลือใช้อื่นๆ ที่มีอยู่

การทดลองนี้เป็นการศึกษาถึงกรรมวิธีในการทำปลาหมักจากปลาเปิด และผลจากการใช้ปลาหมักแทนที่ปลาป่นในอาหารผสมสำหรับใช้เลี้ยงปลานิล โดยศึกษาถึงการเจริญเติบโต อัตราการรอดตาย ผลผลิตที่ได้ และต้นทุนการผลิตอาหารแต่ละสูตรสำหรับเลี้ยงปลาชนิดนี้